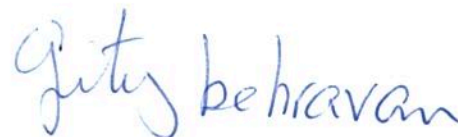

Remissvar avseende ”underlag inför beslut om riktlinjer för forskning och innovation på energiområdet för perioden 2017-2020”

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Sida, har genom remiss daterad 2015-12-11 getts tillfälle att yttra sig. Remissvaret bifogas.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören, på föredragning av handläggaren Gity Behravan i närvaro av avdelningschef Anna Maria Oltorp.

Charlotte Petri Gornitzka

Gity Behravan

Sidas svar på remiss av underlag inför beslut om riktlinjer för forskning och innovation på energiområdet för perioden 2017-2020

Globala utmaningar

Den globala utvecklingen innebär stora gemensamma utmaningar. År 2015 blev ett historiskt år. FN:s antagande av Agenda 2030 (hållbarhetsagendan) och de 17 hållbarhetsmålen samt klimatöverenskommelsen i Paris skickar en stark signal till världens nationer. Det finns därmed ett globalt ramverk för den samverkan som nu måste ske lokalt, nationellt och internationellt för att skapa en långsiktigt hållbar utveckling. Denna samverkan förutsätter en fokusering kring konkreta utmaningar och en förmåga till systemsyn. Avgörande för framgång blir också en fortlöpande kunskapsförsörjning samt dialog mellan alla samhällets sektorer. I detta har forskning och forskningsbaserad innovation en nyckelroll. Innovationer kan minska både kostnader, negativa sociala konsekvenser, miljökonsekvenser och erbjuda bättre prestanda för användaren. Alla innovationer bottnar inte i forskning, men forskningen kommer att fortsätta vara en huvudkälla för att generera lösningar på hållbarhetsproblemen.

Energi- och klimatfrågan är en av de stora samhällsutmaningarna i vår tid. Det är därför angeläget, anser Sida, att ta vara på de möjligheter som ges att sätta fokus på de behov av forskning, utveckling och innovation som detta innebär.

Global tillgång till modern, förnybar energi och rena bränslen är en förutsättning för att kunna möta flera av de utmaningar världen står inför idag såsom fattigdom, livsmedelsförsörjning, klimatförändringar, rent vatten, hälsa och inkluderande ekonomisk tillväxt. För att säkerställa hållbarhetsagendans genomförande krävs det ett globalt partnerskap. Regeringar, akademien, den privata sektorn, det samlade civilsamhället, FN-systemet och andra aktörer måste samverka för att nå de resultat vi har föresatt oss att nå genom hållbarhetsagendan. Från Sidas perspektiv är det viktigt att brett mobilisera medel som krävs för att genomföra hållbarhetsagendan och att särskilt fokusera på behoven hos de fattigaste och mest sårbara människorna med deltagande av alla länder och alla berörda parter.

Sverige har en stark forskningstradition med internationellt framstående forskning av relevans för många av de globala utmaningarna. Svensk satsning på forsknings- och innovationsverksamheten inom energiområdet bidrar till utveckling av hållbara energisystem som framtiden behöver. Sida välkomnar särskilt de förslag i strategin som bidrar till och nyttiggör ett internationellt

samarbete kring forskning och innovation. Dessa förslag stärker Sveriges förmåga att förstå och hantera den globala utvecklingen inom området samt bidrar till regeringens ambition att Sverige skall vara ett föregångsland för utveckling och spridning av avancerade energi- och miljöteknik.

Utvecklingsforskning, specifik forskning av relevans för låginkomstländer är styrd av en särskild strategi.¹ Strategin inbegriper uppbyggnad av forskningskapacitet i främst låginkomstländer och regioner², samt stöd till forskning av relevans för låginkomstländer, innovationsforskning och svensk forskning som bidrar till fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling.³

Internationellt forskningssamarbete

Vi konstaterar att Energimyndigheten och Sida bedriver kompletterande insatser genom sina respektive bilaterala samarbeten. Sida har ett starkt fokus på låginkomstländer och regioner medan energimyndigheten samarbetar med medelinkomstländer så som Kina, Indien och Indonesien.

Bilaterala och regionalt samarbete utgör en viktig kanal för att föra ut resultat från svensk energiforskning och innovation till en större marknad, men också för forskningssamarbete mellan svenska och afrikanska forskare. Afrika har flera av världens snabbast växande ekonomier och där finns intresse för svensk teknik och svenskt kunnande, inte minst inom hållbara energisystem. Här finns potential för forskningssamarbeten, samt att nå ut till framtida marknader inom energiområdet. Sida välkomnar ett myndighetssamarbete inom detta område.

Affärsutveckling och Kommersialisering

Stöd till affärsutveckling, kommersialisering och spridning av energiteknik och innovationer är viktiga verksamheter. För företag i tidiga utvecklingsfaser både i Sverige och i låg- och medelinkomstländer där små och medelstora industrier dominerar är det en utmaning att mobilisera kapital från privata marknadsaktörer. Detta gäller särskilt för forskningsbaserade innovationer som är kapitalkrävande och kan ha lång utvecklings- och kommersialiseringstid med hög risk. Det riskvilliga kapitalet går oftast till andra områden där riskerna är mer förutsägbara. Energimyndighetens bedömning under sektion 5.1.3 är att ökade internationella insatser behövs för att nå tillväxtmarknader. Sida ser tydligt att den här delen av verksamheten är viktigt för att nå låginkomstländer och regioner, inte minst i Afrika.

Vi ser positivt på Energimyndighetens strävan att möjliggöra stödformer till utvecklingsprojekt i sådana fall där privata finansiärer fortfarande upplever för stor risk. Därvid kan det vara tillrådligt med en översyn av statsstödsregelverket generellt för att underlätta för Energimyndigheten och sådana andra offentliga

¹ Strategi för forskningssamarbete och forskning inom utvecklingssamarbetet 2015 – 2021; Regeringsbeslut 2014-12-18; UF2014/80398/UD/USTYR

² Bilateralt forskningssamarbete finns etablerat i Bolivia, Etiopien, Mozambique, Rwanda, Tanzania och Uganda. Detta samarbete bidrar till att långsiktigt och systematisk bygga institutionell forskningskapacitet på universitet, men stöd utgår också på nationell nivå till bl a stärkande av forskningsråd.

³ Genomförandet av resultatområdet ”Svensk forskning av relevans för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling” ansvarar Vetenskapsrådet för.

aktörer som bedöms vara lämpliga att på olika sätt kunna stödja innovativa företag även i utvecklingsländer.

I ljuset av den problembild som skissats ovan, föreslår Sida sammanfattningsvis att följande punkter specifikt beaktas:

- Den nya hållbarhetsagendan utgör en ambitiös ansats som har antagits globalt och formulerar målsättningar som rör alla världens länder. Forskning och innovation inom energi är högst relevant för att nå hållbarhetsagendan och den bör därför beaktas i strategin för forskning och innovation på energiområdet.
- Svenskt bilateralt och regionalt samarbete med låginkomstländer och regioner bedriver verksamhet inom området för utveckling och spridning av hållbara energisystem och miljöteknik. Sida välkomnar ett myndighetssamarbete inom detta område.
- För företag i tidiga utvecklingsfaser i låg- och medelinkomstländer, där oftast små och medelstora industrier dominerar, är det en utmaning att finna kapital från privata marknadsaktörer. Sida anser att stöd till företag i dessa faser är avgörande och bidrar till en hållbar utveckling globalt. Sida delar Energimyndighetens bedömning att ökade internationella insatser behövs för att nå tillväxtmarknader.
- En översyn av statsstödsregelverket uppmuntras för att underlätta för Energimyndigheten och andra offentliga aktörer som bedöms ha förutsättningar att på olika sätt kunna stödja innovativa företag i utvecklingsländer.

Utöver dessa specifika kommentarer har Sida inget att erinra mot remissförslaget.